

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0807 — 4-0837 — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ГЕН. БРЕДЛ ПЕРШИМ ГОЛОВОЮ СПІЛЬНОГО ВІЙСЬКОВОГО ШТАБУ

Вашингтон, 11 серпня. — Президент Труман назначив сьогодні загальною генерала Омара Н. Бредлі першим предсідником ново створеного Спільного Головного Штабу, отже найвищим виконним урядовцем у Військовій Установі. Військова Установа це назва злучених трьох ділянок країнової оборони. Вона існує на підставі Закону про Красу Безпеку, підписаного шойно попереднього дня президентом.

Становище постійного предсідника Спільного Головного Штабу є обсяжене тільки на два роки під час миру. Президент може іменувати того самого предсідника тільки двічі під час миру, однак безкоштовне число разів під час війни. Предсідник Спільного Штабу є найвищим військовим офіцером країни, однак він не має влади як найвищий командант. Це належить до президента. Як предсідник він проводить наради, приготував точки для нарад, виконує ухвалені точки та інформує президента й секретаря оборони про різні погляди між поодинокими головами штабу окремих ділянок оборони.

Водночас з назначенням Бредлі на його становище, президент назначив поновно адмірала Чарльза В. Дрейфуса головою морських операцій. Крім того през. Труман оприлюднив лист, висланий до ген. Двайта М. Айзенгавера з признанням для нього за його провід під час переговорів у справі об'єднання всіх трьох ділянок оборони. Таке саме признання висловив окремо секретар оборони Луїс Джансон. Айзенгавер це бувший головний командант альянтських армій в Європі.

КОМУНІСТИЧНИЙ СВИДОК ПРИЗНАЄ АГІТАЦІЮ ЗА НАСИЛЛЯ

Нью Йорк. — Всупереч дотеперішнім запевненням комуністичних провідників на суді в Нью Йорку, що вони тільки мирним способом хотіли привести до зміни ладу в Америці, підсудний Роберт Тамсон, організатор Комуністичної партії в стейті Нью Йорк, признає, що комуністи в тайних школах навчали потребу насилля для скинення теперішніх державних урядів. Він признає, що комуністи хочуть це зробити в імперіалістичних країнах, до яких зараховують і Злучені Держави Америки. Відповідні місця з книжки „Засади Ленінізму“ відчитав Тамсон на домагання прокуратора. Цю книжку вживали як підручник в комуністичних школах, як це теж признав Тамсон. — Процес проти провідних комуністів перейшов уже на сьомий місяць. Вони обвинувачені в конспірації для насильного скинення уряду Злучених Держав.

У Вашингтоні відбувається даліше перелучення Джозефа Зака Корнфедера в комісії неамериканських ділянок палати репрезентантів. Корнфедер, колишній член уряду Комуністичної партії в Америці, виявив, що в рр. 1925—1934 два урядовці юні електричних робітників, а саме Джеймс Мателс і Джеймс Люстиг, були членами Комуністичної партії. Він виявив, що електричну юнію організували комуністи.

ТРУМАН ОБІЩУЄ ВСЮ МОЖЛИВУ ДОПОМОГУ ФІЛІПІНАМ

Вашингтон, 11 серпня. — Перед своїм відходом до Нью Йорку після покінчення урядових відвідін у столиці президент Філіппин Ельпідіо Керіно відбув конференцію з президентом Труманом і оба оприлюднили спільну заяву в справі відносин між їхніми країнами. Президент З.Д.А. стверив, що республіка Філіппин є в спромозі сповнити великі надії Америки на самостійне життя і що вона зможе теж наладити відповідно своє господарство. Оба президенти висловлюють переконання, що в інтересі обох країн лежить готовість Філіппин стати до оборони вільних народів перед наїзником, який намагається поневолити вільний світ. У цій справі президент Злучених Держав обіщав всесторонню допомогу Філіппінам, а президент Філіппин обіщав піти шляхом, який найліпше забезпечує акцію, намічену Злученими Державами.

ЗА ДОПОМОГУ ДЛЯ КИТАЮ

Ларамі, у стейті Вайомінг. Злучені Держави повинні дати китайським націоналістам військовий виряд і підтримати їх у боротьбі проти комунізму, сказав д-р Стенлі К. Горнбек, колишній експерт в бурі далеко-східних справ в департаменті стейту. Він вголосив промову в Інституті Міжнародних Справ університету Вайомінг. У цій справі будуть ще промовляти Френсіс Г. Росел, директор відділу Бюра Прилюдних Справ в департаменті стейту й д-р Гейл Мек'ї, директор інституту. „Коли б Китай перейшов у комуністичні руки, тоді ця держава почала б виконувати право вета в Об'єднаних Держав, бо вона має постійне місце в Раді Безпеки“ — твердив Горнбек.

ПРОТИ ОБТИНАННЯ ФОНДІВ НА ОЗБРОЄННЯ ЄВРОПИ

Вашингтон. — У комісії закордонних справ палати репрезентантів відкинуто малою більшістю внесок, щоб фонди, яких домагається президент на озброєння Європи, обтяти на половину. Внесок поставив конгресмен Джеймс Р. Ричардс з Савт Каролайни. Він мотивував це тим, що ліпше поділити допомогу на дві рати, дати наперед половину, а в 1950 році перевірити справу і іскутуватид над другою половиною. Вислід голосування, як твердять обсерватори, не запевняє ще повної перемоги для прихильників адміністрації.

ЗРЕЗИГНУВАВ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АРГЕНТИНИ

Буенос Айрес, 11 серпня. — Д-р Хуан А. Брамунія, міністер закордонних справ Аргентини в 1946 р., зрезигнував зі свого становища. Досі нема potwierдження, чи президент Хуан Д. Перон прийняв резигнацію. Невдавно були вісті, що Брамунія був у спорі з президентом над деякими внутрішніми справами. Він звівний з свого таланту в переговорах з закордонними репрезентантами. Він мів-брав участь минулого року у комісії шести держав для спроб порозуміння між Заходом і Сходом. Його вважали за галібно приятелем Злучених Держав.

М'АРТУР НЕ ПРИЙДЕ

Токіо, 12. серпня. — Американський головно-командуючий на Далекому Сході, ген. Дуглес МекАртур, повідомив сьогодні, що він не поїде до Злучених Держав, щоб взяти участь в конференції в справі американської орієнтації політики. Він заявив, що його погляди на поодинокі справи добре відомі у Вашингтоні з його звітів, до яких він тепер не має би що додати. Це робить зайвою його есентуальну поїздку, тим більше тепер, як його призначили на Далекому Сході в необхідну у зв'язку з подіями в Китаї і в самій Японії. Ген. МекАртур зложив свою заяву у відповідь на резолюцію сенатора В. Ф. Наленда в Конгресі в справі закликну генерала до Злучених Держав, щоб він висловив свою думку щодо потреби американської зброєвої допомоги для закордону.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКІ РОЗБІЖНОСТІ В ШАНХАЮ

Шанхай, 12. серпня. — Не зважаючи на всі офіційні зусилля вдержати спільний американсько-британський фронт в цьому опанованому червоними місті, проте між обома колоніями в останньому пішло до серйозних розбіжностей. Американці заступають думку, щоб махнути рукою на свої інвестиції та затріснути двері і вижити геть, тоді як британці все ще надіються, що їм пощастить охоронити своє майно перед більшовиками.

УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В ЛЮРДІ

Свого часу за американськими пресовими агенствами поінформовано про українську участь в конгресі Христового Миру в Люрді, при кінці липня. Паризький „Українець-Час“ тепер подає деякі подробиці. Проща українських паломників з Німеччини, Австрії, Бельгії і Франції до Люрду відбулася в дні 21-24 липня та під проводом апостольського візтатора для українців в західній Європі, пресов. епископа Івана Бучка. Всіх українських паломників було 350, в тому чотирьох генеральних вікаріїв і 31 священників. В суботу, дня 23-го липня, епископ Іван Бучко відправив в місцевій базиліці архиєрейську Службу Бо-

СЕВРЮК І КОЖЕВНИКІВ ПОДВІЙНИМИ ШПИГУНАМИ

Згідно зі сензаційними ре-веляціями журналу „Плейн Ток“, два відомі українські „діячі“ в Берліні, Олександр Севрюк і Петро Кожевників, були гитлерівськими агентами з доручення Москви. Ревеляційні інформації на цю тему подав на підставі знайдених американцями німецьких урядових документів, Гінтер Рейнгардт в серпневому виданні „Плейн Ток“. Виявляється, що „Садя“ Севрюк, підпис якого є на Берестейському договорі, був протягом довгих 20 років головним гитлерівським агентом, довіреним Ріббентропа, Розенберга і Гіллера в східно-європейських справах, з доручення Кремля. Більшовицьким шпигуном Севрюк став під час його „таємної“ поїз-

СПААК ВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Страсбург, Франція, 12 серпня. — Дорада Асамблея Ради Європи вибрала вчора відомого бельгійського державного мужа, Польєнрі Спаака, своїм першим предсідником. Негайно після того розгорнулася дискусія над порядком нарад та над статуту самої Асамблеї. Більшість делегатів висловлювала думку, щоб ця Асамблея була побудована на прикладі парламентів в поодиноких країнах і тим самим, щоб вона була верховним тілом, до чого вона в майбутності змагає. Висловлювано думку, щоб Асамблея сама визначувала собі порядок нарад та щоб насунувати зверхність над нею Комітету Міністрів. Британський лейбуристський представник намагався пригадати зібранню, що ця Асамблея не є жадним звичайним парламентом, що має з дня на день заніматися біжучими справами та їх вирішувати. Завданням цього зібрання є докищо шукати шляхів і засобів та можливостей тіснішої співпраці європейських народів на довшу мету. Під час дебат дійшло до серйозної розбіжності думок не тільки між поодинокими делегатами, але й між їхніми членами.

ОСТЕРГАЮТЬ НІМЦІ В СПРАВІ АНТИ-СЕМІТИЗМУ

Мюнхен, 12. серпня. — У зв'язку з передвчорашнім демонстраціям в цьому місті, викликаними одним проти-жидівським листом в одній з місцевих газет, американський військовий губернатор Баварії, Морей Д. Ван Вегонер, в дуже гострій формі остеріг німців перед анти-семітизмом, що вже раз довів Німеччину до руїни. Для своєї остероги Ван Вегонер вибрав форму відповіді на анонімного листа, що був причиною заворушень. Серед самого німецького населення настрої є досить поділені і багато німців вважає, що причиною зросту анти-семітизму в країні є насамперед самі жиди, які мовляв, не допомагають у відбудові країни, тільки займаються чорною торгівлею. Жидівські Комітети плетуть нову протестаційну акцію, стверджуючи, що теперішній анти-семітизм в Німеччині є одним зі залишків нацизму, що в різних формах тепер знову починає підносити голову.

ЦЕРКВА В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ ПРОДОВЖУЄ ОВОНУ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ

Прага, 12 серпня. — З церковних джерел тут повідомлено, що чеська католицька гірархія планує довершити в найближшій неділю консекрації двох нових єпископів, іменованих Апостольською Столицею два тяжкі тому, і не питати на це згоди уряду, як це тепер там вимагається.

АМЕРИКА ПРИГOTOВЛЯЄ ПЛАН В СПРАВІ АРАБСЬКИХ ВТІКАЧІВ

Тель Авів, 12 серпня. — Американська делегація в Палестинській Комісії Об'єднаних Націй, при співпраці представників Франції і Туреччини, приготував окремий план для розв'язки проблеми арабських втікачів з Палестини, що у великій мірі мало б причинитися до остаточного замирення в тій країні. План передбачує поворот 250,000 арабських втікачів до Ізраїля.

ОСТАННЯ ПІДГОТОВКА ДО ВИБОРІВ В НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, 12 серпня. — В найближчу неділю, дня 14-го серпня, Західна Німеччина матиме свої перші від часу приходу до влади Гіллера демократичні вибори до першої Асамблеї новоствореної західнонімецької федеративної республіки. Виборча кампанія була не менш важлива від самих виборів і власне її вважається переломовою в повонній історії тої країни. Під час цієї кампанії німці вперше позбулися політичної апатії і знову починають „приходити до себе“. Західні спостерігачі стверджують, що гитлеризм не цілком знищений ніколи не занедао великим демократичним традиційним, що тепер відповідно розвиваються під впливом західних демократій. Напередодні виборів поодинокі партії та їх кандидати виголошують ще останні промови та видають останні аргументи, щоб здобути собі виборців. Докищо важко передбачити можливий вислід виборів, хоча ствержують, що найбільш популярність християнсько-демократичної і соціалістичної партії.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП НА ПАРТИЗАНІВ В ГРЕЦІЇ

Атени, 12 серпня. — Згідно з повідомленням генерального штабу, грецька армія почала два дні тому генеральний наступ на комуністичних партизанів, до якого приготувалася майже цілий рік. Наступ почато в двох найголовніших партизанських районах, імено в околиці масивів Граммос і Віці при альбанському кордоні. Вже ведуться завзяті бої. Загальну силу партизанів в тому районі оцінюється на око-ло 8,000, що мають модерне озброєння, включно з важкою артилерією, як теж сильно укріплені позиції в горах.

БОНЧЕ ЗВІЛЬНЕНИЙ З ПАЛЕСТИНСЬКОГО ПОСТУ

Лейк Соксес, 12 серпня. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй на вчорашньому засіданні звільнила д-ра Ралфа Бонче з обов'язків діючого посередника Об'єднаних Націй в Палестині, пригадуючи рівночасно ізраїльцям та арабам їх зобов'язання респектувати постанови перемір'я.

БРИТАНСЬКИЙ ГОЛОВНО-КОМАНДУЮЧИЙ В ГОНГ-КОНГУ

Гонг Конг, 12 серпня. Тут прибув новий головнокомандуючий британськими сухопутними збройними силами на Далекому Сході, ген. сер Джон Гардінг.

ІРАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ДО МОСКВИ

Тегеран, Іран, 12 серпня. — Іранський уряд передав урядові Совєтського Союзу гострий протест проти арешту совєтськими властями трьох іранських прикордонних сторожів й одного перекладача. Іх запрошено через кордон до місцевого совєтського посту, звідкіль їх вже не відпущено.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: SUBSCRIPTION RATES:

На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЧНИК АМЕРИКАНІЗМУ

Одинокий між живими бувший президент Злучених Держав, Герберт Гувер, обходив 10-го серпня свої 75-ті уродини. Цей сідоголовий слуга свого народу мав — як він це сам сказав — найбільш почесне, до яких людина в житті може дійти. Сьогодні він знову є собі „звичайним“ громадянином, не зв'язаний формально з жадними політичними калькуляціями на блищу чи дальшу мету. Тому теж його голос в будь-якій справі заслуговує на окрему увагу.

Знагоди своїх уродин Мр. Гувер виголосив в Стенфордському університеті, своїй „альма матер“, в Поло Алто в Каліфорнії, довшу промову до поверх десяти тисяч осіб публіки, що збиралася відспівати „Happy Birthday“ своєму достойному громадянину. В цій промові бувший президент Злучених Держав затронув кілька проблем, що їх можна б вважати есенціальними для сучасності і ще більше для майбутності Америки.

Цим разом Мр. Гувер звернув увагу виключно на внутрішні американські проблеми, на теперішній розвиток американської системи й американського господарства в порівнянні з минулим та з думкою про майбутнє. Він з жалем ствердив, що Америка є на загрозливому шляху до колективізму та намагався вказати боді на загальні напрями для повернення творчого американського лібералізму, рівнозначного з американізмом. Він твердив, що велика більшість американців є рішучі проти колективізму, а проте всі ми сліпо дозволяємо пхати себе до нього.

Щоб не бути голословним, бувший президент навіс деякі конкретні докази. Вони для всіх наявні, хоча не всі це бачать. Для прикладу: двадцять років тому в Злучених Державах був один державний службовець на понад 40 осіб населення. Сьогодні один урядовий службовець припадає вже на кожних 22 громадян. Двадцять років тому тільки одна особа на сорок одержувала посередньо чи безпосередньо гроші від уряду. Сьогодні це відношення є один до сімох; сьогодні вже кожному американському громадянину доводиться працювати майже один тиждень в місяці на податки надмірно збільшеного уряду, який щораз більше і щораз повніше охоплює поодинокі ділянки суспільного життя. Як цей розвиток виглядатиме за чергових 20 чи 40 років та які наслідки він матиме для майбутніх американських генерацій?

Це є з одною з головних турбот бувшого президента Гувера і це повинно бути турботою кожного громадянина. Мр. Гувер не рекомендує жадних практичних заходів проти того, він тільки звертає на це увагу та має одну пропозицію: подумайте над тим усім! Він рекомендує, щоб американська система була не тільки турботою законодавців, але щоб нею інтересувалися, про неї думали і її обговорювали кожний американський громадянин і не тільки в Конгресі, але в фабриці, дома, скрізь, де йому доводиться перебувати. І важливе, щоб в тих міркуваннях мати на увазі не тільки теперішній стан та хвилині потреби, але пробувати схопити цілість, збагнути можливість дальшого розвитку та його наслідки для майбутніх поколінь.

Бувший президент Герберт Гувер і цим разом виступив речником американізму, того американізму, що він його прекрасно спрещував в одній зі своїх попередніх промов, стверджуючи: „Розуміння нашого слова Америка впливає з одного чистого джерела. Внутрі американської душі є свобода думки і дух в людині. Тільки тут є відкриті вікна, через які виливається сонячне світло людської душі. Тільки тут гідність людини є не мрією, але dokonаним фактом“...

Справа забезпечення такого американізму сьогодні і на майбутнє повинна стати ціллю кожного громадянина.

Слідство над „5-відсотковцями“

Два важливі конгресові сліди ведуться під теперішню пору. Оба відносяться до окремих ділянок, однак в обох є спільний підклад, а це перевірка, чи хтось з вищих федеральних урядників не дістав хабара за віддання федерального контракту підприємствам.

Слідство про потребу будови надбомбардувальника типу Бі-36, який призначений для перевозу атомових бомб на випадок необхідності, ведеться в Комісії Збройної Служби в палаті репрезентантів і має в першу чергу на цілі вияснити, чи бомбардувальник відповідає потребам, а далі чи часом його не почали виробляти тому, що хтось хотів дати добрий зарібок підприємству Консолідетед Еркрант Компані, яке постачало фонди на кампанію Демократичної партії. Це слідство щойно почалося й досі не виявило нічого компрометуючого.

Друге слідство, ведене перед сенатською комісією видатків, має вже свою історію. Найновіша сенсація в ньому, це закид виконавця федерального закону про побудову домі, Тайга Е. Вудса, прибічника президента Трумана, генерал-майорові Гарі Г. Вон (Harry H. Vaughan), що то він ужив своїх впливів в виданні урядового дозволу постачати матеріали на будову переговоної арени Танфоран, недалеко Сан Франсиско, у Каліфорнії. У тому часі, тобто в 1947 р., коли мали будувати арену, не легко було дістати дозвіл на закупівлю матеріалів і тому панує підозріня, що Вон дістав хабара за таку прислугу.

В обох випадках закиди виводять члени Республіканської партії, отже тут, крім самої справи „чистих рук“, йдеться ще про компрометування Демократичної партії, яка має тепер в своїх руках адміністрацію країни. Зрештою, на це й існують політичні партії у вільній країні, щоб одна одну контролювала і щоб так спільно причинялася до чистоти громадського життя. Це, однак, не перешкоджає, щоб на ревелачії, які вийдуть на верх підчас слідування, не глядіти з деяким застереженням.

У газетних новинах про слідування над хабарництвом вживають звичайно слова „файв-персентерс“ („п'ять-відсотковці“) на означення осіб, які використовують урядові становища для особистих цілей. Тому варто позначитися з походженням цього слова.

Пол Д. Гріндл, фабрикант хатньої обстановки в степах Нової Англії, забавив ді-

стати контракт на якийсь виступ від федерального уряду десь в початках біжучого року. За порадою своїх приятелів у Бостоні, він зійшовся з Джеймсом В. Гонтон у Вашингтоні. Гонт, це бувший офіцер армії в продовольчій відділі, який після війни став урядовцем в Адміністрації Воєнних Маєтків. Після покінчення урядової служби, він отворив бюро як „дорадник для підприємств“. Його заняттям було розповідати, „як то уряд береться до бізнесу“.

Гріндл каже, що Гонт чванився перед ним, що він має звязки з важливими й впливовими урядовцями, а навіть і в Білому Домі, згадуючи теж, як то йому вдалося налагодити не один бізнесовий проект для своїх клієнтів через такі впливи. Гріндлві не сподобалися такі способи переведення бізнесу, однак він захотів переконатися, чи воно справді так є. Після цілої низки розмов він підписав умову з Гонтон, що заплатити йому на завдаток \$1,000, а потім по \$500 на видатки місячно впродовж цілого року, та ще 5% від загального приходу, який буде мати від урядового контракту. Оцю „трансацію“ оприлюднив Гріндл в республіканським щоденнику Гералд Трибюн у Нью Йорку в половині місяця червня.

Видивнення цієї справи набрало великого розголосу не тільки у Вашингтоні, але й у цілому краю. Як федеральний уряд, так і конгрес почали негайно вести слідування. Урядовці почали заперечувати, наче б то щось таке діялося, а президент заявив, що він не буде толерувати ніяких нечесних дій своїх урядовців і підтримав думку складення слідової комісії в конгресі. Тепер це слідування доходить аж до Білого Дому, бо з хабарництвом або „протекцією“ зв'язане імя найбільшого дорадника президента, генерал-майора Во-на.

При нагоді кожного слідування даються чути голоси „за“ і „проти“. Простодушні люди завжди стоять за те, щоб не закривати нічого, а вияснити повну правду. Сильному національному організмові не може пошкодити правда. Хабарництво, це недуга, яка розгалужена в цілому світі, отже якщо з приводу розкриття діяльності „п'ять-відсотковців“ прийде до скандалу, то це буде тільки черговий скандал.

Крім простодушних людей обстоюють слідування ще й філософи, які руководяться з римською засадою: „Хоча Плятон є моїм приятелем, але ще більше мені мила правда“. Такі філософи є за викриття правди для самої засади, щоб

Проф. П. Ковалів.

Основна проблема сучасності

Сучасний американський мислитель Норман Казнс в статті „Несучасність сучасної людини“ вказує на два шляхи, які, на його думку, стоять перед людством: 1) шлях, що веде до перебудови всесвіту, до дальшого розвитку життя; 2) шлях, що веде до знищення всіх надбав культур і цивілізації. „Треба — каже він, — стерти з лиця землі всі міста, як після землетрусу, в руці обернути лабораторії, зніщити фабрики, висадити в повітря університети й школи, спалити бібліотеки. Треба вбити своїх учених, своїх лікарів, своїх законодавців, своїх техніків, крамарів і вбити всіх інших, які мають щось спільне з механізмом знання чи поступу. Вміння читати каталогів розпадеться. Нації матимуть розпастися і вивернуться суверенні племена. Коротко кажучи, треба повернутися до успішних взаємин, що існували за 10,000 років до Христа. Якщо зречтись знання, поступу, уряду, розуму й мислення, то це можна бути відносно певним, що ще можна буде існувати на цій планеті“.

Розуміється, ніхто не наважиться нині піти цим шляхом. Сам Казнс не пішов ним, хоч і розчарованими очима дивиться на стан сучасної людини, що справді своїм моральним розвитком залишилася позаду від розвитку техніки. „Та сама атомової бомба, — пише Казнс, — і електрична енергія здібні знищити місто, але ж вони можуть запровадити добу, економічного роз-

не толерувати нечесні.

Однак є практичні люди, які міркують: Хабарництво так прийняте в світі, що нема потреби аж дуже огризуватися над новими ревелачіями. Тут лих в тому, що урядовці не вміє скрити своїх затій, а з того повстає соблазн. Отже на те, щоб не було згіршення, треба покарати хабарників.

Замітне в тому те, що нема нікого, хто твердив би, щоб залишити справу так, як вона є, бо „однак тут не поради“.

Практичний наслідок слідування може бути такий, що доступ до урядових контрактів можуть дістати теж і дрібні підприємці, які не мають доволі фондів на „посередників“. Коли б при допомозі слідування можна було досягнути хочби тільки такий безпосередній доступ до рішальних чинників, то це само було б привертанням засади чистих рук, бо урядові чинники є відповідальні перед гресом, як народним контролюючим чинником.

Сучасний американський мислитель Норман Казнс в статті „Несучасність сучасної людини“ вказує на два шляхи, які, на його думку, стоять перед людством: 1) шлях, що веде до перебудови всесвіту, до дальшого розвитку життя; 2) шлях, що веде до знищення всіх надбав культур і цивілізації. „Треба — каже він, — стерти з лиця землі всі міста, як після землетрусу, в руці обернути лабораторії, зніщити фабрики, висадити в повітря університети й школи, спалити бібліотеки. Треба вбити своїх учених, своїх лікарів, своїх законодавців, своїх техніків, крамарів і вбити всіх інших, які мають щось спільне з механізмом знання чи поступу. Вміння читати каталогів розпадеться. Нації матимуть розпастися і вивернуться суверенні племена. Коротко кажучи, треба повернутися до успішних взаємин, що існували за 10,000 років до Христа. Якщо зречтись знання, поступу, уряду, розуму й мислення, то це можна бути відносно певним, що ще можна буде існувати на цій планеті“.

Розуміється, ніхто не наважиться нині піти цим шляхом. Сам Казнс не пішов ним, хоч і розчарованими очима дивиться на стан сучасної людини, що справді своїм моральним розвитком залишилася позаду від розвитку техніки. „Та сама атомової бомба, — пише Казнс, — і електрична енергія здібні знищити місто, але ж вони можуть запровадити добу, економічного роз-

Основне зло, що нині переживає світ, не в техніці, а в тім, що техніка випередила людину, стала сильнішою від неї. Тому „людина“ обгортає жак перед майбутнім, що його принесе техніка. Це почуття підсилюється свідченням другої світової війни з її жахливими наслідками. Цим пояснюється той факт, що мало не вся повоєнна філософія і історіософія просякнуті песимістичними мотивами, мотивами розчарування в техніці і в цивілізації взагалі. Ще не загоїлися рани від урочайного, як людина інтуїтивно стала тривожитися про майбутнє. Людина переживає нині гостру духовну кризу.

Дух техніки несе загрозу світові новими катастрофами, і тому лунають розпачливі голоси втечі від техніки, втечі від цивілізації — носія техніки. Техніка, як витвір культури, сама по собі цінна і корисна річ, коли її дух, її духовна потенція гармонізує з духом людини, з її етичним станом. Але коли дух техніки

переважає своєю силою духовні сили людської етики, коли людина стає рабом техніки, — тоді неминує настати розрив, колізія. Такий розрив, така колізія панує нині між людиною і технікою. „Божество залишило цей технізований світ“ — пише сучасний мислитель Лянгенфас — а їх місце зайняли бовгани, бовгани техніки, брутальні роботи: без душі, без розмаху духа! Людина втратила міру, щоб саму себе міряти. „Нині, — продовжує він далі, — немає єдності між державою і церквою, між народом і християнством на цілому західному світі. Куди б ми не кинули оком, — всюди бачимо людей, в релігійно-розданих“. І вихід з цього він убачає в тому, що люди повинні знову стати „від хреста Христа і простягти свої руки й просити прощення гріхів“.

Дух техніки позначився зокрема на мистецтві. Розвиток мистецтва нашої доби пішов шляхом „публіцистички“, відповідно до вимог доби технізації. Мистецтво втрачає ґрунт індивідуальних творчих можливостей і частіше служить на замовлення інтересам доби технізації. Воно стає, як кажуть, мистецтвом „без душі“.

Правда, ми стали перед думою, як свідками того, як на наших очах численні здобутки мистецтва недалекого минулого відходять у забуття, ставши експонатами наших музеїв. Маємо такий яскравий приклад. В Марієнбаді (Чехія — Судети) існує церква. Шедевром мистецтва є іконостас, фарфоровий, мистця Кузнецова. Цей іконостас в 1900 році був на виставці в Парижі і здобув високу оцінку. Він був куплений харківським полковником за 3 мільйони рублів золотом і офірований в марієнбадській церкві. Будували іконостас 10 років ручним способом. Розповідають очевидці, що цей витвір мистецтва буквально зачаровує кожного, хто тільки ввійде в церкву, приковує до місця стояти й дивитися, доволі не відірвавши очей, на цей шедевр мистецтва. Розуміється, тут ціниться не ручна праця, а мистецтво. Разом із тим тут доводиться підкреслити повну гармонію між технікою і творчим духом мистця: мистецтво є витвором його творчого духа, мистець керувався виключно „ідеєю духа“, а не приписами звоні.

Згадавши вище американський мислитель Казнс виразно вказав на те, що сучасна людина за своїм моральним станом не відповідає сучасній техніці, людина відстала в моральному відношенні від техніки і тому стала рабом техніки. І тепер неминує став проблема, основна проблема су-

(Докінчення на стор. 3-ій).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕННІМ ЧЕРВОНОМУ ПРОПАГАНДОЮ.

92)

Тодішній командувач південного фронту Фрунзе в останніх днях життя доносив Ленінові, що він дав остаточний наказ про загальний наступ і розгром сил білих, що відступали до Перекопу. Вирішними днями повинні були бути дні 30 й 31 жовтня та 1 листопада. А якщо білі встигнуть зайти в Крим, тоді доведеться штурмувати Перекоп, але на неадекватне падіння його він має із ста шансів тільки один.

Так думав і доносив Фрунзе. Так сам думав і Врангель, вважаючи Перекопські укріплення непідступними. В своїх наказах він розписував, що

для оборони Криму зроблено все, що було в людських силах. Так само думали й решта діячів білих, що кримська „пляшка“ являє собою надійний притулок, що може витримати всякий штурм і зимові випробування.

„Це — майже другий Верден... неперохідна сітка дроздів, загорож, глибокі шанці, бетонні притулки й бліндажі, тяжка морська артилерія і т. д.“, — так, приблизно, писали кримські газети. І навіть тоді, коли червоні повели наступ на Перекоп, газета „Таврический голос“ умістила саможаспокоїливу статтю про становище на фронті, що,

мовляв, ми у всякому разі можемо спокійно дивитися на своє майбутнє, бо випробування й загартування в боях армія генерала Врангеля не знає поразок, а стратегічні таланти вождів її викликають подив усієї Європи. Газета далі писала, що ця армія може відійти, перемістити позиції, провести необхідні перегрупування, які можуть налякати обивателя, але розбита вона не може бути. „В ці дні, — запевняла газета, — перестануть шепотіти пересохшими губами ліхні чутки, які хвилюють обивателя. Спробуємо ж стати громадянами!“ А в цей час Троцький наказує за всю ціну оволодіти Кримом і на день третьої річниці жовтневої революції піднести його в подарунок країні перемігшого пролетаріату.

Катастрофа наблизилася. Шостого листопада почався штурм „Турецького валу“, а вночі з 6 на 7 — махновці, які встигли вже зрадити Врангеля і знову скласти союз із червоними, перейшли бродом Сиваш і несподівано для білих, появились у їх глибокому заплілі на лівому фланзі перекопських укріплень.

За махновцями переправилось кілька советських піхотних полків, і на світанку 7-го листопада на всіх ділянках фронту розгорівся вирішний бій.

Змучені, голодні й холодні, деморалізовані, без найменшої надії на якусь допомогу ззовні, війська Врангеля здригнули й почали здаватися в полон, або відступати далі в Крим. 1-го листопада майже всі укріплення Перекопу впали, і доля Криму була вирішена. (Штурм Перекопу коштував червоним десять тисяч трупів білих).

В останні години Врангель одержав із Москви радіограму, в якій большевики пропонували припинити дальше кроводиття, скласти зброю і здатися. Обіцялось цілковите

прощення всіх злочинців, сподіючись на громадянську війну, давалося змогу тим, хто не хотів залишатися в Советському Союзі, вийти за кордон, за умови зречення, на слово честі, боротьби з большевиками. Врангель мусів відповісти не пізніше 24-ї години 12-го листопада.

Які були б для білих наслідки, коли б Врангель погодився капітулювати, можна було бачити пізніше, на протязі наступних двадцяти років, коли й самого Фрунзе стались м'ясники зарізали на операційному столі.

Згодом на капітуляцію не дали, і Крим став місцем великої трагедії — як для росіян і татар, так і для українців (українців було біля десяти тисяч, на чолі з представником УНР Леонтьєвим).

В останньому своєму наказі про евакуацію Криму, Врангель писав, що він завчасно передбачив усі несподіванки і почав евакуацію

й посадку на кораблі всіх родин військових службовців, чинів цивільної служби з їхніми родинами та окремих осіб, яким могла загрожувати небезпека на випадок приходу ворога.

„Армія прикриє посадку, пам'ятаючи, що для евакуації її самої кораблі також стоять цілком на поготові в портах, згідно з установленим розписом. Для виконання обов'язку перед армією й населенням, зроблено все, що в межах сил людських. Дальші шляхи повні невідомого. Іншої землі, крім Кримської, у нас немає. Нема й державної скарбниці. Відверто, як завжди, попереджаю всіх про те, що їх чекає. Хай пошле Господь усім сили й розуму перемогти й пережити російське лихоліття!“

Так писалося на папері. А в дійсності всі пароплави, що були в розпорядженні Врангеля, були завантажені й перемовні заплінені офіце-

рами, урядовцями з їхніми родинами, а також приватними особами. 12 листопада пароплави зникли з якорів і вийшли в море, а армія залишилася в Криму.

Евакуувалося біля 50 тисяч чоловіка, а решта „населення, настроєна по-антисовєтськості, і більш, як сто тисяч військових потрапило“ в пазури ЧК, на чолі якої стояв тоді відомий Бела-Кун „із своєю секретаркою Зайкінд“.

І пішла працювати м'ясорубка! Скільки було розстріляно офіцерів і солдат-волинців врангелівської армії, трудно сказати, але все ж таки було відомо, що загинули майже всі офіцери (білих, як 8 тисяч) і багато тисяч унтер-офіцерів, юнкерів, добровольців і приватних громадян („буржуїв“). А решта, зацілілі від терору ЧК, були загнані в північні області советської Росії, де в коштаборах вони майже всі й загинули.

ДНІПРОВІ ТАЄМНИЦІ

З року 1927 на Дніпрі, вище м. Запоріжжя, почалося велике будівництво однієї з найбільших в СРСР електричних станцій. Для цього через уесь Дніпро будувалася величезна гребля, котра повинна була підняти воду в гору на 4 метри. Внаслідок того вище греблі творився став, довжиною до 100 км. і заширши по місцях до 12 км. Цей став припадає саме на відомі Дніпрові пороги і вкрив водою так їх, як і всі острови на цьому відтинку Дніпра.

Дніпрові пороги уявляють собою смуги скель та каміння, що перетинали Дніпро від одного берега до другого. Заборони називалися такі ж смуги каменю, що не доходили до другого берегу. На відтинку Дніпра від Катеринослава до Запоріжжя нараховувалося справжніх порогів 9. Кожен поріг мав ще „лави“, ступені кам'януватого дна через усю річку. Заборона нараховувалося 91. Крім того, на тому ж відтинку Дніпра, знаходилися багато окремих каменів, іноді цілих скель, що „стерчали“ з води. Більших з них, що мали окремі назви, рахували понад 120.

На цьому ж відтинку Дніпра, що звався Надпоріжжям, знаходилися й багато островів — кам'януватих, піскуватих, та вкритих лісом. На просторі Надпоріжжя, дно Дніпра має великий „схил“ в 33 метри. Правий берег Надпоріжжя — високий, майже стовпчастий, складається з гранітових скель. Лівий — більш пологіший. Таким чином Дніпро, на відтинку Надпоріжжя, ніби то силоміць „пробивав“ собі шлях через гранітові скелі. Вода тут неслася з великою швидкістю, наскakuючи на пороги, заборони та каміння, творила трашенні бурини, виривала „шторини“. Найбільшим і найстрашнішим був поріг Ненаситський, що знаходився саме посередині Надпоріжжя. Візантійський імператор-письменник Костянтин Порфирогенет, що жив у 10 ст., залишив нам важливі і цінні для історії, праці. В одній з них він докладно описує великий шлях з Варяж в Греки по Дніпрі, та подорожі по цьому шляху Київської Русі. Тут він описує і Дніпрові пороги і те, в який спрєб славяни переправлялися через них свої човни. За словами Котянтина Порфирогенета славяни, допливши до Ненаситця, витягали свої дуби на беріг та обходили поріг „суходолом“, таскаючи човни по землі волоком або на плечах, на просторі 6 км. Обійшовши поріг, вони знову зісували човни на воду, і плвли далі. Ненаситець, найстрашніший з усіх порогів, мав 12 лав і спад води на 6,14 метр. Зараз нижче порога знаходилася велика прірва-чарторий, глибину якої дослідники числили до 40 метр. Скрізь, на просторі порога, стрімилі з води, або знаходилися під порогами скелі та великі камені. Дніпрові води неслися тут з шаленою швидкістю та силою. Вода крутилася вирами, билася об скелі та летіла високо в гору, з шумом та бризками. Над порогами від тих бурин стояло таке ревнше, що біля берега не можна було розмовляти, бо не чути було людського голосу. Багато загинуло на Ненаситці лю-

дей-рибалок, селян, що їхали дубами на них на заробітки та, особливо, плотівників, що сплавляли ліс. Не проходило ні одного літа без того, щоб Ненаситець не розбив кілька плотів та дубів, і рідко, що не було б при тім людських жертв. Грізним і справді ненаситим був знаменитий поріг Ненаситець, і не дурно він був оповитий з давніх часів різними легендами та переказами. На правому березі Дніпра, над самим страшним місцем порогу, що звався „пеклом“, стояла висока скеля, з припідками на ній, що за свою подібність формою до церкви, у людей привалася „Монастир-ко“. Підчас дослідних робіт Дніпрельстанівської Археологічної експедиції Нарк. Осв. України в 1929 р., молоді співробітники розпитували місцеве населення і збирали різні відомості, легенди та перекази. Оповідання, особливо старих дідів, уявляли собою іноді красиві легенди, іноді історичні, цінні спогади. Діди села Микільського, розташованого поблизу Ненаситця, переказали одну, давню легенду про Ненаситця та скелю Монастир-ко. Якщо під Великдень вночі, на скелю прийде і здереться стара людина праведного життя, й притулиться вухом до скелі, то рівно вранці Ненаситець припинить своє ревнше і замовкне. Натомість під водою почнуть дзвонити дзвони, і той дзвін понесеться й залунає по всьому Дніпрові й, по скелях. Легенду цю записали, й про неї забули. Після того зайшлися рибалки, що повідомили, ніби то на початку осені, як рівень ріки найбільш знижується і Ненаситець де-що висушає, в самому пеклі кризь воду видко на дні під скелями, якісь речі, що не подобляються до каменю. Це євдмлення зацікавило молодих дослідників і вони вирішили дізнатися, що то є? В тому ж році стояла велика посуха і гаряче літо. До осені вода в Дніпрі значно впала і пекло заспокоїлося остільки, що виявилася можливість дістатися до нього. Знайшовся одчайдушний хлопець і добрий нурець, який, обмотавшись шнуром, вирішив зануритися в цьому місці з каменем — на дно. Глибини на цьому місці не перевищувала на той час яких 3 метри. Занурившись кілька разів, він розповів науковцям, що стояли на камені, що він нагледів і намацав на дні, забиті під скелю страшною силою води — 2 дзвони, один менший, другий більший. Тоді дослідники вирішили зробити спробу їх витягти. На другий день приступили до справи вже з деяким приладдям. Принесли друкки, окуті залізом на одному гострому кінці, що їх в Надпоріжжі звуть „штилями“ та грубі ланцюги, що тут звуться „кадиною“. Залишили ланцюги у воду. Той же самий нурець почав знову ринати та накидати петлі з кадиною, на менший дзвін, а з гори допомагали штилями. Внаслідок чималої вовтузні, повелоса піднести ланцюги під дзвін та зачепити його. Зрушили з місця й витягли з під скелі. Але дзвін був наче заворожений і кілька разів, після великого напруження і метушні, як його вже підтаскували до поверхні, вискакував

з ланцюга і сідав на дно. Після довгої колотнечі, обливаючись потом, того дзвона таки витягли на камінь і перетаскали на беріг. На березі на той час зібралася сила людей. Як люди побачили таке чудо, що з Ненаситця пекла проти скелі Монастир-ко, витягли з води стародавній церковний дзвін, то всі впали навколішки, поскидали шапки й почали хреститися. А дзвін не великий, на яких 100 кг., був давній, предавній, якийсь незвичайний й нечуваної форми. Нинішні дзвони мають широкі розгорнуті коничну форму, а цей був майже циліндричний, лише з розгорнутим краєм. Від довгого перебування в піску під водою він зробився чорний, пречорний, і як вдарить по ньому каменем, то дзвонив голосно й тонко. Факти визначили, що цей дзвін Корсунського виробу 10-12 ст. Відтак він переховувався під водою близько 1000 років. Другий, великий дзвін, що виявився там ж під водою, був далеко більший, тяжчий і міцніший, забитий бурхливою течією під скелю. З тим першим приладдям, яким ми розпоряжались, витягти його не повелоса. Малий дзвін був призначений до Катеринославо-кого музею. А великий, після

закінчення Дніпрельстанівської греблі та піднесення рівня Дніпра в цьому місці на десятки метрів, залишився під своєю скелею на недосяжній глибині. Там він чекає, поки повстане на Україні воля й національна влада, та буде відбудована велика дзвінниця Києво-Печерської Лаври. Тоді він дасться зрушити з місця, та виїде з води. Тоді його буде приставлено до Печерської дзвінниці і він вдарить і задзвонить та загуде по Дніпрі, і той, звук залунає по всій Україні.

Проф. М. Міллер.

Основна проблема сучасності

(Докінчення зі стор. 2-гої).

сучасності — підняття людини на вищий ступінь моралі. Розв'язання цієї проблеми належить сучасному християнству. Тільки християнин один відповідає за світ, бо за життя своєї світу Христос віддав життя. Тільки іменем Христа можна обергти світ від падіння його в безодню.

Коли техніка є вислідом творчої розумової діяльності людини, то релігія належить до сфери людського духа, до сфери чуття. Між цими двома сферами (розумом і чуттям) життя людини мусить бути повна гармонія. Розрив, колізія між творчими можливостями людини і почуттям обов'язку її перед Творцем світу виявляється в занепаді цього почуття обов'язку, а це веде до занепаду морального стану людини, а звідси й до тих великих катастроф, що їх переживає нині світ. Президент Королівського Інституту Філософії, Вайквіт Самуел, промовляючи недавно в Брайтоні (Англія) перед Британським Товариством для розвитку науки, між іншим сказав таке: „Злочин служить для розради, вбивство є забавою в гостинній кімнаті, розпуста є звичайною справою, почуття вини має в житті мало місця, а для релігії нема місця цілком“. І саме тому, що людина порвала зв'язок своєї душі з релігійними засадами життя, саме

тому вона нині така неповажна, порожня і жорстока.

Проблема моралі стала нині найактуальнішою проблемою в світі. Від її розв'язання залежить розв'язання інших важливих життєвих проблем. На людей доброї волі падає обов'язок ці проблеми розв'язувати. А сила волі, сила доброї волі в руках людини-християнина. Голандець Гуїлліґа пише: „Мільйони людей розкидані по світі, проносять живу потребу права, порядку, чесності, свободи, розуму, вірності і віри. Цих людей ми розуміємо не тільки під поняттям демократії, соціалізму. Назвемо їх краще словом благороднішим, ніж політична категорія; назвемо їх людьми доброї волі — homines bonae voluntatis. Це ті люди, що їм у Різдвину ніч „in terra“ (мир на землі) співаєтьс.

Люди доброї волі — це ті правдиві носії образу і подоби Божої, які ніколи не можуть бути рабами злої волі. Вони ніколи не можуть бути рабами техніки. Не можуть вони бути також рабами політики, бо здорова політика від них самих залежить, від їх доброї волі. Саме ці люди (а вони несуть в серці своєму християнський ідеал), саме ці люди й можуть вирішувати важливі життєві проблеми так, як того вимагає людська й Божя справедливість.

Голоси Читачів

ЧИ ЛАСТІВКИ ЧИНУ?

Нема чого ховати правду: практика дотеперішнього життя, співжиття і співпраці старої і нової імміграції лише багато дечого до бажанья. Коли йдеться про стару імміграцію, в більшості випадків, кінчилось на спровадженні „бідних земляків“ та влаштуванні на працю. Всі дальші відношення до цих земляків обмежуються до „принягдних питань“ про те, як їм подобається нова країна, чи праця в фабриці. Новоприбулі, зі свого боку, приголомшені незвичними обставинами й важкою заробітковою працею, звичайними обставинами не швидко і ті голоси стихають. У висліді, між людьми тієї самої крові й кости витворився дистанс в якому, замість тисячуголосового „голону України“, лунає... гомін безділля й порожнечі.

Такий парадокс може й не вражав би так дуже, коли б одні других не потребували. Тимчасом та сама практика життя доказує, що „старі“ так же необхідно потребують „нових“, як „нові“ „старих“. Тільки ділом збайдужий „старий“ може вдовольнитися пікніком, чи безнадійним сидінням за картами — пивом у клубі, чи народному домі. Хто хоч троха має здорові очі, той бачить, що в цю атмосферу треба впускати свіжого повітря з рідного краю; що тут — для духового здоров'я старших віком і, головню молоді — треба допливу свіжої рідної крові, що сколихнула б атрофовані доволітньою відірваністю від рідного середовища і безжурним життям ельдорада серця. Навіть найбільш гордовиті в своїх молодечих поривах, молоді, роджені тут люди потребують фахівців і дорадників у праці. Категорія яких років минулого не дивитися на „нових“, факт лишається фактом: вони прийшли просто „з-під чопи“ — а тому без них не можна!

А нова імміграція? Приїхавши з цілком інших умов життя і праці (в додатку, в країну темпа), вони зразу вдаряють в „американський темп“ праці й розмаху. Але швидко їхній розмах кінчається. Вони вдаряються лобом об мур тисячнних сподіваних і несподіваних перешкод, незнання мови, людей, правил гри й т. п. — і, перетомлені працею на життя, стоять ні в цих, ні в тих. Десь клягають їхні „самопоміч“, десь ще сходяться їхні пластуни й студенти, десь на „собоачій гірці“ копають м'яч їхні футболісти — але завтра?...

Ні, ні, без проводу, поради й допомоги людей з-під чопи місцевих умов тут не можна! Хто, після викриття таких публичних тайн, не годен зрозуміти єдино-правильного висновку? Першим невідкладним завданням старої і нової імміграції є зійтися разом, познайомитися з собою, обмінятися думками й намітити спільну програму життя і праці. А другим завданням одних і других є: ніколи більше — як довго доля судила їм під одним дахом жити — не розходитися. Це в'їм'я того, щоб не пропали ні одні, ні другі, ні наша спільна справа!

В „Свободі“, з 5 серпня, є дві замітки, які можуть радувати серце в сто раз більше, ніж найімпозантніша імпреза, чи маніфестація. В одній з них говориться про створення репрезентативної Української Театру, під проводом Володимира Блавацького, в другій про братню фінансову допомогу двома новим іммігрантам при влаштуванні власного підприємства. Дві вістки з цілком інших ділянок життя, а проте стільки в них радісного спільного? Аде в одному і другому випадку — в більшій чи меншій мірі — йдеться про той спільний чин „старих“ і „нових“, якого брак дотепер так болуче відчувався.

Невже врешті дві ластівки співжиття — співпраці? Коли так, тоді лишається тільки одне: побажати, щоб швидко за ними прийшла так нетерпеливо очікувана весна і весняна праця на ниві одної, об'єднаної української спільноти по цей бік океану!

О. Н.

Отримайтеся до відомо членам 204 ВІДЛІТУ
У. Н. Союзу, що чекає за дивиденду нікому не висилалася почтою, як також не колектуємо членських вкладок по хатах. Вкладки членські колектуємо кожної суботи, від години 7-мої вечером на галі під ч. 334 Іст. 14 вул. Річночно прохаємо тих членів, що мешають поза Нью Йорком, щоб посилаючи членські вкладки чеками, виставляли чеки на ім'я секретаря відділу, W. HASIY B. 204. Дальше на зборах постановлено, що член, який довгує довше як один місяць, коли не виріває свого догугу, буде суспендований. Прохається Шаховних членів піддержуватися точно вище поданих вказівок. — За Уряд відділу 204 У. Н. Союзу:
Аль. М. Гаврилюк, предс.; М. Снуш, кас.; В. Гасія, секр.
Адреса секретаря:
W. Hasy, 527 E. 12th St., New York 9, N. Y.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКА ОБ'ЄДНАЛА В АМЕРИЦІ І КАНАДІ НАЙСВІДОМІШІ УКРАЇНСЬКІ СИЛИ В ОДИН ІДЕНТИЙ МОЛОПТ ТА ПОСТАВИЛА ЙОГО НА СЛУЖБУ НАШИМ КРАЇНАМ ТА НАШОМУ ПОНЕВОЛЕНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб захопити її читати. Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 75 ц.
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса — 75 ц.
- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича — 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

УВАГА! ПРОВІДЕНС І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
УКРАЇНСКА ГРОМАДА СВ. ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
— запрошує всіх на —
ЗАБАВУ-ПІННІК
— який відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 14-го СЕРПНЯ (AUGUST 14, 1949)
в Кромтоні, Р. Ай., в селі н. Л. Моксалина.
Забави з танців, морських різного роду гри та різні напівгри.
Забави починатимуться від 12-гої в полудню до пізнього вечора.
За добру забаву рунуть — церковний Комітет.

ГОЛАНДСЬКА КОРОЛІВСЬКА СІМ'Я В ЛОНДОНІ. — На світліні видно голандську королеву Юліану та принца Бернгарда з принцесами Беатрікс і Іриною. Вони приглядалися міжнародній виставі коней.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Український День.

Старанням Української Православної Автокефальної Церкви дня 24 липня відбувся величавий Український День на гарній фермі наших братів з бруклінської громади в Міліс, Масс. На фермі, що є спеціально влаштована для літників та народних свят є новозбудована гарна галя, де кожної неділі збираються українці, забавляються та спільно загадують свій народ український, його добрі часи, та теперішнє тяжке лихоліття.

На цій фермі наша православна громада з Бостон, Масс. влаштувала Український День, сполучений з полевою Службою Божою. День був дуже гарний, і зранку почали збиратись українці з різних околиць; приїхали гості здалека, аж з Голіок, громадяни Хрупалік й інші, рівно з Селем, Тантон, Вобори, Вустер і Нью-Бурпорт, Масс., Провіденс і Вунсакет, Ровд Ай. Ті, що не мають своїх авт, приїхали автобусами.

В садку під яблонями був приготований та гарно прикрашений вівтар, освічений світлом та по боках прикрашений українсько-американськими прапорами.

В годині 11-тій почалась торжествена Служба Божа, яку відправили митрат о. В. Касків з Вунсакет і парох Бостонської громади, о. Е. Королишин.

Погода гарно дописала.

Учасниками Служби Божої були свої і чужі, православні і неправославні, і ті, що колись повірили Сталінським агентам, та виреклись свого народу і своєї віри та помагали ками Україну розпалити. Нині вони вертаються до свого народу з каяттям. Я бачив як всі разом клянувшись, скидали голови, б'ючись в груди, наче гришний митар, та просили справедливого Бога, щоби простив їм народний гріх.

Проповідь в релігійному дусі виголосив митрат о. В. Касків, визнаючи вірних до єдності та праці для добра України. Не час нам сперечатись хто більше вірить в Бога, та чия віра краща. Ми віримо в Єдиного Бога Ісуса Христа, по його ділах. Коли так будемо вірити, то Господь вислухає наших ширших молитов і допоможе нашому поневоленому народові визволитись з ворожих кайдан, та стати господарем на своїй Рідній Україні.

Промову в патріотичним народним дусі виголосив о. Е. Королишин. Він засував терпіння і муки нашого нещасного народу під діявольською силою червоних катів, висловлюючи віру, що жадна сила відвічних ворогів України не покінає нашого народу і не спинить наших мстників, славної УПА. Нашим обов'язком є допомогти їм скільки наших сил, якщо ми бажаємо волі Україні.

Рівнож не сміємо забути наших скитальців, що на чужині терплять голод і холод та не знають, що з ними завтра станеться. Тому ми повинні прийти їм з допомогою та не слухати підсипів ворогів та своїх нерозумних одиниць.

На кінець попросив прийнятих, щоби зложили свою жертву, і сам о. Е. Королишин з парохіальним урядником Д. Бортиком, пішли за збіркою.

Описав о. митрат В. Касків відправив панахиду за упокій душ наших героїв, всіх тих, що їх закатовано в московсько-німецьких таборах і тюрмах, та за тих, що в нерівній боротьбі за волю з ворогами нашого народу впали на полі бою.

По відправі всі, піднесені на дусі молитвою та промовами, почали забавлялись. Старші розложились в тінях овочевих дерев, наче колись я пригадував на Україні, як то масово села чи містечка в літнім сезоні виходили з процесією в поле молитись за хороший урожай.

Наша молодь разом зі старшими працює і не встидається своїх батьків, та свого українського походження. Вони й влаштували цю імпрезу, весело разом забавлялись. Гарна оркестра до пізньої приїжджала до нашої веселої коломийки, козачка та інших танців.

Жертви зложили: по \$2: І. Бушак, М. Корбетт; по \$1: П. Кіст, П. Довганчук, П. Костельний, І. Олійник, В. Бойко, В. Школяр, К. Данилюк, Р. Бартків, П. Мусюк, С. Прош, П. Мороз, Н. Давискиба, Д. Бортник, З. Рак, Г. Гриценко, І. Барабанюк, А. Гоцуляк, М. Матейко, П. Касперович, Д. Сидловський, С. Олесі, О. Чигирин, М. Хархут, М. Охотюк, Н. Михайлюк, О. Панькевич, І. Охотюк, П. Слюсарчук, Г. Зубчик, П. Йоарчук, Д. Хрупалік, Т. Дашко, М. Волошин, С. Шаст, В. Оситця, С. Бурий, С. Ярш (другий), Н. Матейко, М. Гапанюк. — Разом \$43. — Дрібниці \$28.82. — Разом \$71.82.

Наша громада в Бостоні своїми жертвами і моральною допомогою обслужала поверх 20 кораблів, що привезли наших братів до Бостонської пристані. Тому просимо українців доброї волі прийти нам з допомогою фінансовою, щоби ми могли докінчити зачатку благородну працю на користь нашого поневоленого народу та Неньки-України.

М. Давискиба.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
У. Н. СОЮЗУ!

ХЛОПЦІ, ЧИ ДІВЧАТА? — Цим разом такі дівчата, хоча при цій нагоді цілком так само виглядали б і хлопці. Це молоді „бегтайперс“ йдуть походом до Букінгемського палацу, де мають дати концерт. В тій цілі вони приїхали до Лондону з на 700 миль віддаленої Шкоції.

Посмертна згадка

Анатолій Григорович Рябишенко

Цих кілька слів трагічної, до краю жалібною вісткою прилетіло до нас за океан, звіди де ми ще недавно були разом з ним, де мо Його залишили, прирікаючи, що й далі йтимемо до великої мети, будемо боротись за Велику Правду, за яку не один з наших незчислених радів поклав уже своє життя.

І вже перед самим нашим прощанням, перед відходом за океан останній вечір гуляючи в баварській столиці над голубим Ізбром-рікою, коли мені якось мимоволі впралось з уст:

— Чудові тихі вечори над Ізбром, —

Він відповів словами, в яких відчувалась велика туга за рідним:

Ех, молодий друже, вечори над Дніпром незбагнено кращі. І просто не віриться, що Його вже нема.

Анатолій Григорович в рядках антибольшевицького фронту був людиною незвичайною. Він був борцем, що бив большевизм модерно зброєю. Зброєю, яку загартував поверх тридцятирічним життям під

большевиством, щоденно дивлячись в очі найстрашнішій небезпеці.

З великим жалем покинув рідний Київ і вийшов в чужину в останні дні, коли над Україною знову розпинався кривавий Сталінський — Гітлерівський меч.

Вийшов як сирота, без жінок, без дітей, без родини. Все те для нього було в понятті України дав якої жив, боровся і віддавав останні свої сили, переходячи довгими тернистими дорогами від Соловків і Колімиї через большевицькі і гітлерівські тюрми і концентраційні табори.

І саме такий тяжкий тернистий шлях дав йому невтомну, надто безмежну віру і зарідим:

ІРИНА АРТИМ

ЯК ЩАСТЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ
ПОЕЗИ

в кольоровій окладці
40 поезій. 75 сторін.

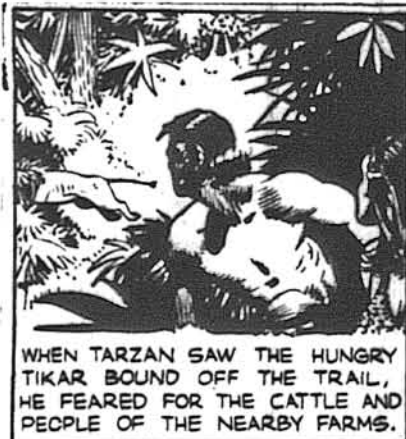
Ціна 25 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ПОШТОВІ МАРКИ

Українська Національна Рада видала до тепер такі поштові марки, обов'язкові для українців у їх внутрішніх відносинах: 1) Оранжева з Лаврського дзвінцем на 5 шагів 1 цент; 2) Зелена з „Свято Юрського горю“ на 10 шагів 2 ц.; 3) Вронзова „Центральна Рада“ на 15 шагів 3 ц.; 4) Кармінова „Труд. Конгрес“ на 20 шагів 4 ц.; 5) Лілова „Союз Карпатської України“ на 50 шагів 10 ц.; 6) Темно-синя „Декларація УНР“ на 100 шагів 20 ц.; 7) 3 нагоди 300-ліття звільнення Богдана Хмельницького: бурячкова на 25 шагів 5 ц., чорнолизова на 25 шагів 5 ц.; 8) 3 нагоди 30-річчя проголошення Соборності України: а) темно-синя-зелена на 25 шагів 5 ц., б) світло-синя-жовта на 25 шагів 5 ц.; 9) 3 нагоди 30-річчя Листопадового Зриву у Львові: а) синьо-зелена на 25 шагів 5 ц., б) синьо-жовта на 25 шагів 5 ц.; 10) з нагоди 10-річчя самостійності Карпатської України: а) темно-кармінова на 25 шагів 5 ц., б) темно-жовта на 25 шагів 5 ц., в) темно-сіра на 25 шагів 5 ц.; 11) Вільні марки ч. 8 на папері з водними знаками, іміт. зубками, без зуб. на крейдяній білій чи жовтій папері (шість видів) на 100 шагів 40 ц. — Марки 1-10 є зубковані і незубковані. Незубковані продаються в кількості 10% закуплених зубкованих.

На порто достачиться 10 центів.
Замовлення wraz з грішми надіслати на адресу:
ЯКІВ ЗОЗУЛЯ, 1410 VYSE AVE., BRONX 59, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 2155. Тікар вертається в джунглі.

Коли Тарзан побачив, як голодний Тікар вискочив зі стежки, він пригадав собі на худобу й людей з поблизу господарств.

„Швидко!“ — кликнув пан джунглі — „Нам треба його випередити“.

Однак Тікар тримався на цілі милі здалека в джунглях...

...а Тарзан і Джена слідували за ним, щоб перешкодити йому ще в час.

пальну енергію, загартував його дух і розум та поставив в ряди передових і активних борців проти большевизму. Але цей шлях і надщербив йому здоров'я. 56 років свого життя віддав для України і її народу. Його смерть є великою, тяжкою втратою не лише для політичної партії, до якої він належав, але для всієї України. Його смерть є найтяжчою і найбільш болючою втратою для тих рідних і незчислених друзів в Україні за залізною заслоною і цілому СССР, від яких він вийшов у світ посланцем.

Над свіжо Його могилу в далеку чужу заокеанську землю, що прийняла його, ми шлемо свої слова:

UKRAINIAN
SELF-EDUCATOR

BY
HONORE EWACH, B.A.
PAGES 91—PRICE \$1.00 AT
"СВОБОДА"
BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Спи дорогий наш друже і вчитель. Твої ідеали нестигемо ми далі в ім'я правди, за яку ти боровся і життя віддав. Твоє ім'я житиме в наших болювих рядах тут на тернистому шляху скитання і тоді, коли ми підємо на штурм большевизму. А в Твоєму дорогому рідному вільному Києві над „незбагнено гарним — як Ти казав — Дніпром“ красуватиметься видний знак безсмертної пам'яті про Тебе.

Вол. Дубина.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Для 20 липня 1949 року помер у 73. році життя

ГРИГОРІЙ ХАНЬ,

член відділу 333 У. Н. Союзу, в Монессі, Па. Похоронений похований на кладовищі в Савок, Заліва України.

Похований у смутку жону Марію, мистере дітей і 10 онуків. Похорон відбувся з дому шлюбу до укр. прав. церкви св. О. Николія, а відтак на цвинтар Гренд Вью.

В. Н. П.

Михайло Салак, предс.;

Евгенія Дж. Пипок, секр.

КНИЖКИ

БЖЕ ПРОДАЖО-КНИЖКУ
МИКОЛИ М. ПАЛІЯ

НАДІЙНІ ДНІ

поезії з життя
Видана в Європі. Дбайливе оформлення. Кольорова мистецька обкладинка. Ціна 55 ам. центів з пересилкою. За-мовляти:

NICHOLAS M. PALEY
1590 N. 4th St., Columbus 1, O.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Острі й довготривалі методи лікування і жінок. Широкі X-Ray. Розв'язання лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для сукупних до-зволів. — Офісний годинник: В будні 10—6:45; в суботу: 10—1; замкнено в неділі.

Артист малює

Михайло ОСІНЧУК

визначний спеціаліст в церковному мистецтві, що має за собою кільканадцять створених виконаних поліхромій церков. Малює церкви, вівтарі та іконо-стасні ікони і плащаниці. Проектує і виконує іконо-стасні і піктоностасні і всі зв'язані з ними роботи різьбарські, позолотарські та малювальні.

Адреса: 236 E. 15th Street

New York 3, N. Y.

Tel. GRamercy 3-6217

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СЕРПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

кличте як в день так і в ніч:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BRegon 4-5131

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

займається погребом по \$150

ціна так низька як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer.

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE

NEWARK, N. J.

and IRVINGTON, N. J.

Eves 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похороном

В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 PROSPECT AVENUE

(Cor. E. 155 St.)

Bronx, N. Y.

Tel. MEtro 5-6577

ТВОРИ

МАРКА ВОВЧКА

ВІД СЕБЕ НЕ ВТІЩЕЦІ,

оповідання 20 ц.

ДЕВ'ЯТЬ БРАТІВ І ДІ-

СЯТА СЕСТРИЦЯ ГА-

ЛІА, оповідання 20 ц.

ІНСТИТУТКА, оповідан-

ня 20 ц.

КАРМЕЛЮК. НЕВОЛЬ-

НИЧКА, народні опові-

дання 20 ц.

НЕ ДО ПАРИ. ПАНСЬКА

ВОЛЯ. МАКСИМ ГРИ-

МАЧ. ОТЕЦЬ АНДРИЙ.

ДВА СІНЦІ, народні о-

повідання 20 ц.

ОБСТРА. КОЗАЧКА. ЧУ-

МАК, народні оповіда-

ння 20 ц.

ООН. ОДАРКА. ЧАРІ.

ЛЕДАЦІЯ, народні

оповідання 20 ц.

Ганна Барвінок: РУСА-

КА, оповідання 20 ц.

Ариад Аверченко: ГУМО-

РЕСКИ, перевід з ро-

сійського 20 ц.

Д. Н. Мамін-Сибіряк: ЧУ-

ТЛИВА СОВІСТЬ.

ТАТІО, оповідання 20 ц.

Рудіярд Кіплінг: ОТ О-

БІ КАЗОЧКИ, переклад

Вас. Ткачевич, з дво-

ма ілюстраціями 20 ц.

Bel 11 книжечок разом \$2.00

Замовлення wraz з належ-

ністю надіслати до:

"СВОБОДА"

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади належить платити

американською валютою.